

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [MACIEJ SZPUNAR]
SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 17. oktobrī¹

Lieta C-444/17

Préfet des Pyrénées-Orientales
pret
Abdelaziz Arib,
Procureur de la République,
Procureur général près la cour d'appel de Montpellier

(*Cour de cassation* (Francija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Šengenas Robežu kodekss – 32. pants – Robežkontrolē pie iekšējām robežām – Direktīva 2008/115/EK – Piemērošanas joma – 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Trešās valsts valstspiederīgā nelikumīga ieceļošana – Iekšējo robežu pielīdzināšanas ārējām robežām izslēgšana

Ievads

1. Saskaņā ar pašlaik pastāvīgo Tiesas judikatūru Direktīvas 2008/115/EK² normas principā nepieļauj trešās valsts valstspiederīgajam piemērot brīvības atņemšanas sodu tāpēc vien, ka viņš dalībvalsts teritorijā uzturējies nelikumīgi. Vienīgie divi izņēmumi, kas ir noteikti judikatūrā, ir situācija, kad ar Direktīvu 2008/115 ieviestā atgriešanas procedūra ir tikusi piemērota un valstspiederīgais turpina nelikumīgi uzturēties šīs dalībvalsts teritorijā, kaut arī nepastāv pamatots neatgriešanās iemesls³, un situācija, kad atgriešanas procedūra ir tikusi piemērota un attiecīgā persona atkārtoti ieceļo minētajā teritorijā, pārkāpjot ieceļošanas aizliegumu⁴.

2. Galvenais jautājums, kas aplūkojams saistībā ar šo *Cour de cassation* [Kasācijas tiesa] (Francija) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir par to, vai būtu jāpieļauj trešais izņēmums – situācijā, kad trešās valsts valstspiederīgais, kurš attiecīgajā valstī uzturas nelikumīgi, ticis notverts iekšējās robežas tuvumā. Tātad ir jānosaka nevis tas, vai robežkontroles atjaunošana pie iekšējām robežām ir likumīga, bet vienīgi tas, kādas ir šādas atjaunošanas sekas.

3. Tādējādi šajā lietā Tiesa vēlreiz tiek aicināta lemt par valsts tiesību normas, kurā trešās valsts valstspiederīgajam ļauts piemērot brīvības atņemšanas sodu, pamatojoties tikai uz viņa nelikumīgu uzturēšanos valstī, atbilstību Direktīvai 2008/115.

¹ Oriģinālvaloda – franču.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV 2008, L 348, 98. lpp.).

³ Skat. spriedumu, 2011. gada 6. decembris, *Achughbadian* (C-329/11, EU:C:2011:807, 50. punkts un rezolutīvās daļas otrais ievilkums).

⁴ Skat. spriedumu, 2015. gada 1. oktobris, *Celaj* (C-290/14, EU:C:2015:640, 28. punkts un rezolutīvā daļa).

4. Sava vērtējuma rezultātā es ieteikšu Tiesai uz šo jautājumu sniegt noraidošu atbildi. Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 normām nav nekādas atšķirības starp notveršanu Francijas un Spānijas robežas tuvumā un notveršanu Elizejas lauku avēnijā. Šajā ziņā ir svarīgi uzsvērt, ka robežkontroles pie iekšējām robežām pagaidu atjaunošana saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksu⁵ šo konstatējumu nekādi neietekmē.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Šengenas Robežu kodekss

5. Šengenas Robežu kodeksa 5. pantā ir noteikts:

“1. Ārējās robežas var šķērsot tikai robežšķērsošanas vietās un noteiktā darbalaikā. Robežšķērsošanas vietās, kas nav atvērtas visu diennakti, darbalaiks ir skaidri norādīts.

Dalībvalstis dara Komisijai zināmu savu robežšķērsošanas vietu sarakstu saskaņā ar 39. pantu.

[..]

3. Neskarot 2. punktā paredzētos izņēmumus vai dalībvalstu starptautiskas aizsardzības saistības, dalībvalstis saskaņā ar saviem tiesību aktiem ievieš sankcijas par ārējo robežu neatļautu šķērsošanu ārpus paredzētām robežšķērsošanas vietām vai pēc to darbalaika beigām. Minētās sankcijas ir iedarbīgas, samērīgas un atturošas.”

6. Šā kodeksa 13. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Robežuzraudzības galvenais mērķis ir nepieļaut neatļautu robežas šķērsošanu, apkarot pārrobežu noziedzību un veikt pasākumus pret personām, kas robežu šķērsojušas nelikumīgi. Persona, kura ir nelegāli šķērsojusi robežu un kurai nav tiesību uzturēties attiecīgās dalībvalsts teritorijā, tiek aizturēta, un attiecībā uz šo personu tiek sāktas procedūras saskaņā ar Direktīvu 2008/115/EK.”

7. Atbilstoši minētā kodeksa 14. pantam:

“1. Trešās valsts valstspiederīgajiem, kas neatbilst 6. panta 1. punktā izklāstītiem ieceļošanas nosacījumiem un nepieder pie to personu kategorijas, uz ko attiecas 6. panta 5. punkts, atsaka ieceļošanu dalībvalstu teritorijās. Tas neskar īpašos noteikumus par patvēruma tiesībām un starptautisku aizsardzību vai ilgtermiņa vīzām.

2. Ieceļošanu var atteikt tikai ar pamatotu lēmumu, uzrādot precīzus atteikuma iemeslus. Tādu lēmumu pieņem iestāde, kas saskaņā ar attiecīgo valstu tiesību aktiem ir pilnvarota to darīt. Tie stājas spēkā nekavējoties.

Pamatoto lēmumu, uzrādot precīzus atteikuma iemeslus, pieņem, izmantojot V pielikuma B daļā doto standartveidlapu, ko aizpilda iestāde, kas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ir pilnvarota atteikt ieceļošanu. Aizpildīto standartveidlapu nodod attiecīgam trešās valsts valstspiederīgajam, kas apliecina, ka ir saņēmis šo veidlapu ar lēmumu par ieceļošanas atteikumu.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV 2016, L 77, 1. lpp.).

3. Personām, kam atteikta ieeļošana, ir tiesības iesniegt pārsūdzību. Pārsūdzības īsteno saskaņā ar attiecīgas valsts tiesību aktiem. Trešās valsts valstspiederīgajam izsniedz arī rakstisku norādi par kontaktpunktiem, kur var saņemt informāciju par pārstāvjiem, kas saskaņā ar attiecīgas valsts tiesību aktiem ir kompetenti pārstāvēt trešās valsts valstspiederīgo.

Šādas pārsūdzības iesniegšana neaptur ieeļošanas atteikuma lēmuma izpildi.

Neskarot jebkādu kompensāciju, ko piešķir saskaņā ar attiecīgas valsts tiesību aktiem, trešās valsts valstspiederīgajam – ja pārsūdzības izskatīšanā tiktu konstatēts, ka lēmums atteikt ieeļošānu bijis nepamatots, – ir tiesības uz to, ka dalībvalsts, kas atteikusi ieeļošānu, labo anulēto ieeļošānas spiedogu un jebkādu citu veiktu anulēšanu vai papildinājumu.

4. Robežsargi nodrošina, ka trešās valsts valstspiederīgais, kas saņēmis ieeļošānas atteikumu, neieeļo attiecīgās dalībvalsts teritorijā.

5. Dalībvalstis vāc statistikas datus par to personu skaitu, kam atteikta ieeļošāna, par atteikuma iemesliem, to personu valstspiederību, kam atteikta ieeļošāna, un to, pie kāda veida robežas (sauszemes, lidostas vai jūras) ieeļošāna atteikta, un katru gadu šos statistikas datus iesniedz Komisijai (*Eurostat*) saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 862/2007⁶.

6. Sīki izstrādāti noteikumi, kas reglamentē ieeļošānas atteikumus, ir izklāstīti V pielikuma A daļā.”

8. Šengenas Robežu kodeksa 23. pantā “Pārbaudes iekšzemē” ir noteikts:

“Robežkontroles neesamība pie iekšējām robežām neietekmē:

a) policijas pilnvaras, ko īsteno kompetentas dalībvalstu iestādes saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, ja vien pilnvaru īstenošana iedarbības ziņā nav līdzvērtīga robežpārbaudēm; tas attiecas arī uz pierobežas teritorijām. Policijas pilnvaru īstenošanu pirmā teikuma nozīmē jo īpaši nedrīkst uzskatīt par līdzvērtīgu robežpārbaudēm, ja policijas veiktie pasākumi:

i) par mērķi neizvirza robežkontroli;

ii) balstās uz vispārēju policijas informāciju un pieredzi attiecībā uz iespējamiem sabiedriskās drošības apdraudējumiem un konkrēti ir paredzēti pārrobežu noziedzības apkarošanai;

iii) ir izstrādāti un veikti tā, ka tie noteikti atšķiras no sistemātiskajām personu pārbaudēm pie ārējām robežām;

iv) tiek veikti izlases kārtībā;

[..].”

9. Šā kodeksa 25. pantā ir noteikts:

“1. Ja telpā bez iekšējo robežu kontroles pastāv nopietns apdraudējums sabiedriskajai kārtībai vai iekšējai drošībai dalībvalstī, minētā dalībvalsts izņēmuma kārtā var atjaunot robežkontroli pie visām tās iekšējām robežām vai to konkrētām daļām uz ierobežotu laikposmu līdz 30 dienām vai uz paredzamo nopietnā apdraudējuma laiku, ja tas ir ilgāks par 30 dienām. Robežkontroles pagaidu atjaunošanas pie iekšējām robežām apjoms un ilgums nepārsniedz to, kas noteikti ir nepieciešams, lai reaģētu uz nopietno apdraudējumu.

6 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2007. gada 11. jūlijs) par Kopienas statistiku attiecībā uz migrāciju un starptautisko aizsardzību, kā arī lai atceltu Padomes Regulu (EEK) Nr. 311/76 attiecībā uz statistikas vākšanu par ārvalstu darba ņēmējiem (OV 2007, L 199, 23. lpp.).

2. Robežkontroli pie iekšējām robežām atjauno vienīgi kā galēju risinājumu un saskaņā ar 27., 28. un 29. pantu. Katrā gadījumā, kad tiek apsvērts lēmums atjaunot robežkontroli pie iekšējām robežām, ievērojot attiecīgi 27., 28. vai 29. pantu, ņem vērā attiecīgi 26. un 30. pantā minētos kritērijus.

3. Ja nopietnais apdraudējums sabiedriskajai kārtībai vai iekšējai drošībai attiecīgajā dalībvalstī turpinās ilgāk par šā panta 1. punktā paredzēto laikposmu, minētā dalībvalsts var pagarināt robežkontroli pie tās iekšējām robežām, ņemot vērā 26. pantā minētos kritērijus un saskaņā ar 27. pantu, to pamatojot ar tiem pašiem iemesliem, kas minēti šā panta 1. punktā, un, ņemot vērā visus jaunus apstākļus, uz atjaunināmiem laikposmiem, kuri ilgst līdz 30 dienām.

4. Kopējais laikposms, uz kādu atjauno robežkontroli pie iekšējām robežām, tostarp jebkādos šā panta 3. punktā paredzētos pagarinājumus, nepārsniedz sešus mēnešus. Ārkārtas apstākļos, kā minēts 29. pantā, minēto kopējo laikposmu var pagarināt maksimums līdz diviem gadiem saskaņā ar minētā panta 1. punktu.”

10. Šā kodeksa 32. pantā ir noteikts:

“Atjaunojot robežkontroli pie iekšējām robežām, *mutatis mutandis* piemēro attiecīgos II sadaļas noteikumus.”

11. Minētā kodeksa 5., 13. un 14. pants ietilpst šā kodeksa II sadaļā “Ārējās robežas”, savukārt 23., 25. un 32. pants ietilpst III sadaļā “Iekšējās robežas”.

Direktīva 2008/115

12. Direktīvas 2008/115 priekšmets tās 1. pantā ir definēts šādi:

“Šajā direktīvā ir noteikti kopēji standarti un procedūras, kas dalībvalstīs ir jāpiemēro attiecībā uz nelikumīgi uzturošos trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, ievērojot pamattiesības kā galvenos Kopienas tiesību, kā arī starptautisko tiesību principus, tostarp pienākumu nodrošināt bēgļu aizsardzību un cilvēktiesības.”

13. Direktīvas 2008/115 2. pantā “Darbības joma” ir paredzēts:

“1. Šī direktīva attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā.

2. Dalībvalstis var pieņemt lēmumu nepiemērot šo direktīvu attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem:

- a) uz kuriem attiecas ieceļošanas atteikums saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 13. pantu vai kurus kompetentās iestādes ir aizturējušas vai notvērušas saistībā ar nelikumīgu dalībvalsts ārējās (zemes, jūras vai gaisa) robežas šķērsošanu un kuri vēlāk nav ieguvuši atļauju vai tiesības palikt attiecīgajā dalībvalstī;
- b) kuri saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pakļauti atpakaļnosūtīšanas procedūrai krimināltiesisku sankciju dēļ vai to rezultātā, vai kuriem piemēro izdošanas procedūras.

[..]”

14. Šīs direktīvas 3. pantā “Definīcijas” ir noteikts:

“Šajā direktīvā piemēro turpmāk minētās definīcijas:

[..]

- 2) “nelikumīga uzturēšanās” ir tāda trešās valsts valstspiederīgā atrašanās dalībvalsts teritorijā, kurš neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem, kas noteikti Šengenas Robežu kodeksa 5. pantā, vai arī citiem ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem šajā dalībvalstī;
- 3) “atgriešana” ir, attiecīgai personai brīvprātīgi ievērojot atgriešanās pienākumu vai piespiedu kārtā, došanās atpakaļ uz:
 - personas izcelsmes valsti vai
 - tranzīta valsti saskaņā ar Kopienas vai divpusējiem atpakaļuzņemšanas nolīgumiem vai citiem režīmiem, vai
 - citu trešo valsti, kurā attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais brīvprātīgi nolemj atgriezties un kurā viņu uzņems;
- 4) “atgriešanas lēmums” ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kurā norādīts vai konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās ir nelikumīga, un noteikts vai konstatēts atgriešanās pienākums;
- 5) “izraidīšana” ir atgriešanās pienākuma izpilde piespiedu kārtā, proti, fiziska izvešana no dalībvalsts;

[..].”

15. Minētās direktīvas 4. panta 4. punktā ir noteikts:

“Attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem saskaņā [ar] 2. panta 2. punkta a) apakšpunktu neattiecas šī direktīva, dalībvalstis:

- a) nodrošina, ka to attieksme un aizsardzība nav mazāk labvēlīga par 8. panta 4. un 5. punktā (kopīgu noteikumu izmantošanas ierobežojumi) noteikto, 9. panta 2. punkta a) apakšpunktā (izraidīšanas atlikšana) noteikto, 14. panta 1. punkta b) un d) apakšpunktā (neatliekamā medicīniskā aprūpe un mazāk aizsargātu personu īpašo vajadzību ievērošana) noteikto, kā arī 16. un 17. pantā (turēšanas apsardzībā apstākļi) noteikto, un
- b) ievēro neizdošanas principu.”

16. Atbilstoši šīs pašas direktīvas 6. panta (“Atgriešanas lēmums”) 1. punktam, “neskarot šā panta 2. līdz 5. punktā minētos izņēmumus, dalībvalstis pieņem atgriešanas lēmumu par ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā”.

17. Saskaņā ar šīs direktīvas 16. pantu:

“1. Turēšanu apsardzībā parasti īsteno īpašās aizturēšanas telpās. Ja dalībvalsts nespēj nodrošināt uzturēšanos īpašās aizturēšanas telpās un ir spiesta izmantot cietuma telpas, aizturētos trešo valstu valstspiederīgos nošķir no parastiem ieslodzītiem.

2. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem pēc viņu lūguma ļauj laicīgi sazināties ar juridiskiem pārstāvjiem, ģimenes locekļiem un kompetentām konsulārām iestādēm.
3. Īpašu uzmanību pievērš mazāk aizsargātu personu stāvoklim. Tām nodrošina neatliekamo veselības aprūpi un slimību primāro ārstēšanu.
4. Attiecīgām un kompetentām valstu, starptautiskām un nevalstiskām organizācijām un struktūrām jābūt iespējai apmeklēt 1. punktā minētās aizturēšanas telpas, lai pārlicinātos, ka saskaņā ar šo nodaļu tās tiek izmantotas trešo valstu valstspiederīgo aizturēšanas nodrošināšanai. Var noteikt, ka šādiem apmeklējumiem nepieciešama atļauja.
5. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem sistemātiski nodrošina informāciju, kas skaidro aizturēšanas telpu noteikumus un izklāsta to tiesības un pienākumus. Tajā ir ietverta arī informācija par to tiesībām saskaņā ar valsts tiesību aktiem sazināties ar 4. punktā minētajām organizācijām un struktūrām.”

Francijas tiesības

18. *Code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile* [Ārvalstnieku ieceļošanas un uzturēšanās un patvēruma tiesību kodeksa] redakcijā, kas izriet no *loi n° 2012-1560, du 31 décembre 2012, relative à la retenue pour vérification du droit au séjour et modifiant le délit d'aide au séjour irrégulier pour en exclure les actions humanitaires et désintéressées*⁷ [2012. gada 31. decembra Likuma Nr. 2012-1560 par aizturēšanu, lai pārbaudītu uzturēšanās tiesības, un grozījumiem palīdzības saistībā ar nelikumīgu uzturēšanos pārkāpumā, izslēdzot no tā humānu un nesavtīgu rīcību] (turpmāk tekstā – “*Ceseda*”), L. 621-2. pantā ir noteikts:

“Ārvalstnieku, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts valstspiederīgais, soda ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un naudas sodu 3750 EUR apmērā:

- 1° ja viņš ir iekļuvis [Francijas] kontinentālajā teritorijā, pārkāpjot nosacījumus, kas izklāstīti 5. panta 1. punkta a), b) vai c) apakšpunktā [⁸] Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 562/2006 (2006. gada 15. marts), ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) [⁹], un ja viņam nav atļauts ieceļot valsts teritorijā, piemērojot šīs pašas regulas 5. panta 4. punkta a) un c) apakšpunktu [¹⁰]; tāpat notiek, ja par ārvalstnieku tiek iesniegts ziņojums nolūkā liegt ieceļošanu, piemērojot izpildāmo nolēmumu, ko ir pieņēmusi cita Šengena 1990. gada 19. jūnijā parakstītās konvencijas slēdzēja valsts;
- 2° vai arī ja, iekļūstot tieši no kādas šīs konvencijas slēdzējas valsts teritorijas, viņš ieradās [Francijas] kontinentālajā teritorijā, neatbilstot tās 19. panta 1. vai 2. punkta, 20. panta 1. punkta un 21. panta 1. vai 2. punkta prasībām, izņemot nosacījumus, kas ir paredzēti iepriekš minētās Regulas [Nr. 562/2006] 5. panta 1. punkta e) apakšpunktā un d) apakšpunktā, ja paziņojums nolūkā liegt ieceļošanu neizriet no izpildāmā nolēmuma, ko pieņēmusi kāda cita konvencijas slēdzēja valsts;

[..]

Šā panta piemērošanai kriminālprocesu var uzsākt tikai tad, ja fakti ir konstatēti *code de procédure pénale* [Kriminālprocesa kodeksa] 53. pantā paredzētajos apstākļos.”

⁷ 2013. gada 1. janvāra *JORF*, 48. lpp.

⁸ Kas atbilst Šengenas Robežu kodeksa 6. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktam.

⁹ OV 2006, L 105, 1. lpp.

¹⁰ Kas atbilst Šengenas Robežu kodeksa 6. panta 5. punkta a) un c) apakšpunktam.

19. Kriminālprocesa kodeksa 53. pantā ir noteikts:

“Kā klaju noziegumu kvalificē noziegumu, kas tiek izdarīts šobrīd vai kas tikko ir izdarīts. Klajs noziegums ir konstatējams arī tad, ja ļoti īsā laikā pēc attiecīgās rīcības veikšanas pret aizdomās turēto personu atklāti tiek vērsta sabiedrības uzmanība vai tiek noskaidrots, ka tās rīcībā ir priekšmeti vai pie šīs personas atrodamas pēdas vai norādes, kas liek domāt, ka tā ir piedalījusies noziegumā.

Ja tiek konstatēts klajs noziegums, šajā nodaļā paredzētajos apstākļos Republikas prokurora uzraudzībā veikta izmeklēšana var nepārtraukti turpināties astoņas dienas.

Ja izmeklēšanu, kas nepieciešama, lai atklātu patiesību par noziegumu, par kuru paredzētais sods ir pieci un vairāk gadi ieslodzījumā, nevar atlikt, Republikas prokurors var lemt pagarināt izmeklēšanu tādos pašos apstākļos uz laiku, kas nepārsniedz astoņas dienas.”

20. Kriminālprocesa kodeksa 62-2. pantā ir noteikts:

“Aizturēšana ir piespiedu pasākums, kuru nolemj piemērot kriminālpolicijas ierēdnis tiesu iestādes uzraudzībā un ar kura palīdzību persona, attiecībā uz kuru pastāv viens vai vairāki ticami iemesli domāt, ka tā ir izdarījusi vai mēģinājusi izdarīt noziegumu, par kura izdarīšanu ir paredzēta brīvības atņemšana, tiek turēta izmeklētāju rīcībā.

[..]”

21. Kriminālprocesa kodeksa 78-2. pantā ir noteikts:

“Kriminālpolicijas ierēdņi un 20. pantā un 21-1. pantā norādītie kriminālpolicijas darbinieki un kriminālpolicijas darbinieku palīgi, kuri darbojas pēc kriminālpolicijas ierēdņu pavēles un to pakļautībā, var lūgt ikvienai personai, lai tā, izmantojot jebkādus līdzekļus, pierādītu savu identitāti, ja pastāv viens vai vairāki ticami iemesli šo personu turēt aizdomās par to, ka:

- tā ir izdarījusi vai mēģinājusi izdarīt noziedzīgu nodarījumu, vai
- tā gatavojas izdarīt noziegumu, vai
- tā var sniegt informāciju, kas ir noderīga, izmeklējot noziegumu, vai
- tā ir pārkāpusi pienākumus vai aizliegumus, kas tai noteikti ar drošības līdzekļiem, mājas arestu elektroniskā uzraudzībā, sodu vai pasākumu, ko uzrauga sodu piemērošanas tiesnesis, vai
- tā atrodas tiesu iestādes izsludinātā meklēšanā.

Pēc [Francijas] Republikas prokurora rakstveida pieprasījuma viņa norādītu pārkāpumu izmeklēšanas un vajāšanas nolūkiem, ievērojot šos pašus noteikumus, ikvienas personas identitāte tāpat var tikt pārbaudīta šīs amatpersonas norādītajās vietās un norādītajā laikposmā. Fakts, ka identitātes pārbaudes rezultātā tiek atklāti pārkāpumi, kuri nav minēti [Francijas] Republikas prokurora pieprasījumā, nav uzskatāms par šo saistīto procedūru spēkā neesamības pamatu.

Ikvienas personas identitāte neatkarīgi no šīs personas uzvedības var tikt kontrolēta, ievērojot pirmajā daļā paredzētos noteikumus, arī tālab, lai novērstu sabiedriskās kārtības apdraudējumu, tostarp apdraudējumu personu vai mantas drošībai.

Teritorijā starp Francijas sauszemes robežu ar valstīm, kuras ir Šengēnā 1990. gada 19. jūnijā parakstītās konvencijas slēdzējas valstis, un līniju, kura atrodas 20 kilometru attālumā no šīs robežas, kā arī tādu ostu, lidostu, dzelzceļa staciju vai autoostu sabiedrībai pieejamā teritorijā, kuras ir atvērtas starptautiskai satiksmei un ir uzskaitītas lēmumā, nolūkā novērst un atklāt nodarījumus, kas saistīti ar pārrobežu noziedzību, saskaņā ar pirmajā daļā paredzētajiem noteikumiem visu personu identitāte var tikt arī pārbaudīta, lai pārlicinātos, vai tiek ievēroti likumā paredzētie dokumentu glabāšanas, nēsāšanas un uzrādīšanas pienākumi. Ja šī pārbaude notiek starptautiskās satiksmes vilcienā, tā var tikt veikta maršruta daļā starp robežu un pirmo pieturu, kura atrodas vairāk nekā 20 kilometru attālumā no robežas. Tomēr dzelzceļa līnijās, kurās notiek starptautiskā satiksme un kurās transporta pakalpojumiem ir īpašas iezīmes, pārbaude var notikt arī starp minēto pieturu un pieturu, kura atrodas nākamo 50 kilometru posmā. Šīs līnijas un šīs pieturas tiek noteiktas ar ministrijas lēmumu. Ja ir tāda autoceļa daļa, kura sākas šīs daļas pirmajā teikumā minētajā teritorijā, un pirmā autoceļa nodevas iekasēšanas vieta atrodas aiz 20 kilometru līnijas, pārbaude turklāt var notikt līdz šai pirmajai autoceļa nodevas iekasēšanas vietai stāvvietu laukumos, kā arī šajā autoceļa nodevas iekasēšanas vietā un ar to saistītos stāvvietu laukumos. Autoceļa nodevas iekasēšanas vietas, uz kurām attiecas šī tiesību norma, tiek noteiktas ar lēmumu. Fakts, ka identitātes pārbaudes rezultātā tiek atklāts kāds cits pārkāpums, kas nav iepriekš minēto pienākumu neievērošana, nav uzskatāms par saistīto procedūru spēkā neesamības pamatu. Šīs daļas piemērošanas nolūkā likumā paredzēto personu apliecināto dokumentu glabāšanas, nēsāšanas un uzrādīšanas pienākumu kontroli var veikt ne ilgāk kā sešas stundas pēc kārtas vienā un tajā pašā vietā un tajā nevar sistemātiski pārbaudīt personas, kas atrodas vai pārvietojas tajā pašā daļā minētajās zonās vai vietās.

[..]”

Fakti, pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

22. Pēc ierašanās Francijas teritorijā nezināmā datumā Marokas valstspiederīgais *Abdelaziz Arib* atstāja Franciju pēc izraidīšanas pasākuma, kas viņam tika paziņots 2013. gada 10. augustā.

23. 2016. gada 15. jūnijā *A. Arib* tika pārbaudīts Bulū [*Boulou*] (Austrumpireneji, Francija), kas atrodas teritorijā starp Francijas un Spānijas sauszemes robežu un līniju, kura atrodas divdesmit kilometru attālumā no šīs robežas, piemērojot Kriminālprocesa kodeksa 78-2. panta deviņto daļu, kad viņš atradās autobusā ceļā no Marokas. Viņš nevarēja uzrādīt vīzu vai citu dokumentu, kas tam ļautu uzturēties Francijas teritorijā.

24. Tā kā viņš tika turēts aizdomās par nelikumīgu ieceļošanu Francijas teritorijā, kas ir *Ceseda* L. 621-2. pantā paredzēts noziegums, viņš tika aizturēts.

25. *Préfet des Pyrénées-Orientales* [Austrumpireneju departamenta prefekts] (Francija) 2016. gada 16. jūnijā attiecībā uz *A. Arib* pieņēma lēmumu, ar ko viņam tika noteikts pienākums atstāt Francijas teritoriju, un deva rīkojumu par viņa administratīvu aizturēšanu.

26. Ar 2016. gada 21. jūnija rīkojumu *juge des libertés et de la détention du tribunal de grande instance de Perpignan* [Perpiņānas Vispārējās pirmās instances tiesas izmeklēšanas tiesnesis] (Francija) pasludināja *A. Arib* aizturēšanu un visu turpmāko procesu, tostarp administratīvo aizturēšanu, par spēkā neesošu, pamatojoties uz to, ka minēto aizturēšanu nevarēja īstenot. Proti, *A. Arib*, ārvalstnieks, kam nebija ieceļošanas atļaujas, bija šķērsojis iekšējo robežu starp Franciju un Spāniju, un šim faktam, kā uzskata šī tiesa, vajadzēja izraisīt Direktīvas 2008/115 piemērošanu, kas neļautu piemērot ieslodzījumu tādos apstākļos kā šajā lietā.

27. Austrumpireneju departamenta prefekts iesniedza apelācijas sūdzību.

28. Ar 2016. gada 22. jūnija rīkojumu *cour d'appel de Montpellier* [Monpeljē apelācijas tiesas] (Francija) pirmās palātas priekšsēdētājs apstiprināja *juge des libertés et de la détention du tribunal de grande instance de Perpignan* pirmajā instancē pieņemto lēmumu.

29. Austrumpireneju departamenta prefekts par šo rīkojumu iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā. Savas sūdzības pamatošanai viņš atsauca uz Šengenas Robežu kodeksa 2., 14., 25., 27. un 32. panta, kā arī Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta un 8. un 15. panta pārkāpumu. Viņš it īpaši apgalvo, ka nopietna apdraudējuma kādas dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai vai iekšējai drošībai gadījumā dalībvalsts izņēmuma kārtā var atjaunot robežkontroli pie savām iekšējām robežām, tādējādi daļēji bloķējot Direktīvas 2008/115 piemērošanu, un ka šādos apstākļos, tā kā Direktīvā 2008/115 paredzētie aizsardzības pasākumi nav piemērojami, personu, kas nelikumīgi ieceļojusi Francijā, var pārbaudīt saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 78-2. panta devītās daļas noteikumiem un, tā kā šī persona uzturas valstī nelikumīgi, tai varētu piemērot brīvības atņemšanas sodu un ievietot islaicīgās aizturēšanas vietā.

30. Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai robežkontrole, ko kāda dalībvalsts ir atjaunojusi pie savām iekšējām robežām, ir pielīdzināma ārējās robežas kontrolei brīdī, kad trešās valsts valstspiederīgais, kuram nav ieceļošanas tiesību, šķērso robežu, ja pārbaude tiek veikta notikuma vietā. Tādēļ tā vaicā, vai dalībvalsts, kas atjaunojusi robežkontroli pie iekšējām robežām, var atsaukties uz Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunktu, lai atbrīvotu no šīs direktīvas piemērošanas minēto trešās valsts valstspiederīgo. Gadījumā, ja atbilde uz jautājumu ir apstiprinoša, turklāt tiek uzdots jautājums, vai Direktīvas 2008/115 4. panta 4. punkts būtu jāinterpretē tādējādi, ka tas neliedz apcietināt trešās valsts valstspiederīgo tādos apstākļos kā konkrētajā lietā aplūkojamie.

31. Šajos apstākļos *Cour de cassation* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai [Šengenas Robežu kodeksa] 32. pants, kurā paredzēts, ka tad, ja robežkontrole pie iekšējām robežām ir atjaunota, attiecīgie II sadaļas noteikumi par ārējām robežām ir piemērojami *mutatis mutandis*, būtu jāinterpretē tādējādi, ka atjaunotā robežkontrole pie kādas dalībvalsts iekšējām robežām ir pielīdzināma robežkontrolei pie ārējām robežām tad, kad trešās valsts valstspiederīgais, kuram nav ieceļošanas tiesību, šķērso šo robežu?
- 2) Tādos pašos apstākļos, proti, ja ir tikusi atjaunota robežkontrole pie iekšējām robežām, vai šis [kodekss] un Direktīva [2008/115] ļauj tāda trešās valsts valstspiederīgā situācijai, kas šķērso robežu, pie kuras ir atjaunota kontrole, piemērot direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto iespēju, kas ļauj dalībvalstīm turpināt piemērot savām ārējām robežām valsts tiesībās paredzētās vienkāršotas atgriešanas procedūras?
- 3) Gadījumā, ja uz šo pēdējo jautājumu atbilde būtu apstiprinoša, vai Direktīvas [2008/115] 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta un 4. panta 4. punkta noteikumiem ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, tāds kā [Ceseda] L. 621-2. pants, kurā ir paredzēts brīvības atņemšanas sods trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir nelikumīgi ieceļojis valsts teritorijā un attiecībā uz kuru šajā direktīvā noteiktā atgriešanas procedūra vēl nav tikusi pabeigta?”

32. Austrumpireneju departamenta prefekts, Francijas un Vācijas valdības, kā arī Eiropas Komisija iesniedza apsvērumus. Francijas un Vācijas valdības, kā arī Komisija tika uzklaustas 2018. gada 12. jūnija tiesas sēdē.

Vērtējums

33. Lai gan šī lieta tagad ir jau trešā lieta, kuras priekšmets pamatlietā ir *Ceseda* L. 621. panta atbilstība Direktīvas 2008/115 normām¹¹, to īpaši raksturo saikne starp šīs direktīvas normām ar Šengenas Robežu kodeksa normām.

Pirmais un otrais jautājums

34. Pirmajā un otrajā jautājumā, kas būtu jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai no Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta un Šengenas Robežu kodeksa 32. panta izriet, ka dalībvalsts iestādes var pieņemt lēmumu nepiemērot Direktīvu 2008/115 tāda trešās valsts valstspiederīgā situācijai, kas ir aizturēts vai notverts, viņam nelikumīgi šķērsojot tādu iekšējo robežu, pie kuras robežkontrole ir tikusi atjaunota saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 25. pantu¹².

35. Tādējādi rodas jautājums, vai Direktīvas 2008/115 normas ir obligāti piemērojamas situācijā, ja dalībvalsts uz laiku atjaunojusi robežkontroli pie iekšējām robežām saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 25. pantu.

36. Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā minēto otro pieņēmumu¹³ dalībvalstis var pieņemt lēmumu nepiemērot šo direktīvu attiecībā uz tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kurus kompetentās iestādes ir aizturējušas vai notvērušas saistībā ar nelikumīgu dalībvalsts ārējās (zemes, jūras vai gaisa) robežas šķērsošanu un kuri vēlāk nav ieguvuši atļauju vai tiesības palikt attiecīgajā dalībvalstī.

Robežas šķērsošana

37. *A. Arib* tika aizturēts robežkontroles laikā Bulū (Austrumpireneji), t. i., mazāk nekā divdesmit kilometrus no Francijas un Spānijas robežas¹⁴. Tā kā fiziski šī kontrole notika Francijas teritorijā, vajadzētu uzdot jautājumu, vai *A. Arib* tika aizturēts saistībā ar robežas šķērsošanu.

38. Saskaņā ar Tiesas judikatūru jēdziens “saistībā ar (ārējās) robežas nelikumīgu šķērsošanu” nozīmē tiešu laika un telpas saikni ar šo robežas šķērsošanu, un tādējādi tas attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kurus kompetentās iestādes ir aizturējušas vai notvērušas tieši tajā brīdī, kad viņi nelikumīgi šķērsoja ārējo robežu, vai pēc šīs šķērsošanas šīs robežas tuvumā¹⁵.

39. Šajā lietā, manuprāt, patiešām pastāv tieša laika un telpas saikne ar Francijas un Spānijas robežas šķērsošanu¹⁶.

40. Tālāk rodas jautājums, vai konkrētajā lietā ir runa par ārējo robežu arī saistībā ar Direktīvu 2008/115, konkrētāk, ar tās 2. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

11 Skat. spriedumus, 2011. gada 6. decembris, *Achughbabian* (C-329/11, EU:C:2011:807), un 2016. gada 7. jūnijs, *Affum* (C-47/15, EU:C:2016:408).

12 Man šķiet, ka pirmais jautājums, to aplūkojot atsevišķi, tiešām pārsniedz pamatlietas tvērumu, ciktāl tajā ir domātas vairākas hipotētiskas situācijas.

13 Pirmais pieņēmums attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas iecelšanas atteikums saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 13. pantu, šajā lietā nav piemērojams, jo šāds lēmums par atteikumu nav pieņemts.

14 Pamatojoties uz Kriminālprocesa kodeksa agrāko 78-2. panta ceturto daļu, kas tagad ir minētā kodeksa 78-2. panta devītā daļa.

15 Skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Affum* (C-47/15, EU:C:2016:408, 72. punkts), kā arī manus secinājumus minētajā lietā (C-47/15, EU:C:2016:68, 71. punkts).

16 Turklāt Tiesa saskaņā ar agrāku Šengenas Robežu kodeksu (Regula Nr. 562/2006) nosprieda, ka identitātes pārbaudēm, kas tiek veiktas, pamatojoties uz Kriminālprocesa kodeksa 78-2. panta ceturto daļu (tagad tā paša kodeksa 78-2. panta devītā daļa), varēja būt robežpārbaudēm līdzvērtīga iedarbība (skat. spriedumu, 2010. gada 22. jūnijs, *Melki un Abdeli* (C-188/10 un C-189/10, EU:C:2010:363, 71.–75. punkts)). Tomēr, tā kā Tiesa jau ir interpretējusi izteicienu “saistībā ar nelikumīgu [robežas] šķērsošanu” *Direktīvas 2008/115 kontekstā*, vairs nav nepieciešams izmantot šo judikatūru saistībā ar Šengenas Robežu kodeksa 23. pantu (agrāk Regulas Nr. 562/2006 21. pants).

Par Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunktu: ārējā robeža?

41. Pašā Direktīvā 2008/115 nav ietvertas terminu “iekšēja robeža” un “ārēja robeža” definīcijas. Tomēr, ņemot vērā, ka Šengenas Robežu kodekss tajā ir minēts vairākkārt, man šķiet nepārprotami, ka ir piemērojama šajā kodeksā sniegtā definīcija¹⁷.

42. Tādējādi saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 2. pantu 1. punktu šajā kodeksā “iekšējas robežas” ir dalībvalstu kopīgas sauszemes robežas¹⁸ (a) apakšpunkts), iekšējiem reisiem paredzētas dalībvalstu lidostas (b) apakšpunkts) un dalībvalstu jūras, upju un ezeru ostas, ko izmanto regulārai iekšējai prāmju satiksmei. Runājot par “ārējām robežām”, tās ir definētas kā dalībvalstu sauszemes robežas¹⁹, jūras robežas un lidostas, upju ostas, jūras ostas un ezeru ostas, ciktāl tās nav iekšējas robežas.

43. Ir jāprecizē, ka jēdziens “dalībvalstis” ietver tikai tās Eiropas Savienības dalībvalstis, kas ir Šengenas *acquis* dalībnieces, kā arī tās trešās valstis, kas ir tā dalībnieces²⁰.

44. Ņemot vērā šīs definīcijas, aplūkojamā Francijas un Spānijas robeža ir kvalificējama kā iekšēja robeža.

45. Pamatojoties uz Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta formulējumu, ar šo vērtējums būtu jānoslēdz. Francijas Republika nevar nolemt nepiemērot Direktīvu 2008/115 attiecībā uz *A. Arib*.

46. Tas arī skaidri izriet no Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta interpretācijas, ko Tiesa sniedza spriedumā *Affum*²¹. Proti, minētajā spriedumā Tiesa uzsvēra, ka abas šīs direktīvas 2. panta 2. punktā a) apakšpunktā minētās situācijas attiecas tikai uz dalībvalsts ārējās robežas šķērsošanu, kāda tā ir definēta Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 2. punktā, un tātad neattiecas uz Šengenas zonas dalībvalstu kopīgas robežas šķērsošanu. Tiesa uzskatīja, ka līdz ar to minētā tiesību norma neļauj dalībvalstīm no minētās direktīvas piemērošanas jomas izslēgt trešo valstu valstspiederīgos, kas nelikumīgi uzturas dalībvalstī, tādēļ, ka viņi ir nelikumīgi ieceļojuši pa iekšējo robežu²².

Par robežkontroles atjaunošanu pie iekšējām robežām

47. Ir jānosaka robežkontroles atjaunošanas pie iekšējām robežām iespējamā ietekme uz Direktīvas 2008/115 piemērojamību.

48. Šajā ziņā, Francijas Republikas un Vācijas Federatīvās Republikas ieskatā, no Šengenas Robežu kodeksa 32. panta izriet, ka Francijas un Spānijas robeža konkrētajā gadījumā ir jāaplūko kā ārējā robeža.

49. Es nevaru piekrist šim viedoklim.

50. Lai gan saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 32. pantu, atjaunojot robežkontroli pie iekšējām robežām, *mutatis mutandis* piemēro attiecīgos II sadaļas noteikumus (ārējās robežas), tas nenozīmē, ka jēdziens “ārējā robeža” pilnībā aizstāj jēdzienu “iekšējā robeža” (Šengenas Robežu kodeksa vai citu juridisko instrumentu, piemēram, Direktīvas 2008/15, mērķiem).

17 Skat. manus secinājumus lietā *Affum* (C-47/15, EU:C:2016:68, 42. punkts).

18 Tostarp upju un ezeru robežas.

19 Tostarp upju un ezeru robežas.

20 Skat. Šengenas Robežu kodeksa 37.–44. apsvērumu.

21 Spriedums, 2016. gada 7. jūnijs (C-47/15, EU:C:2016:408).

22 Skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Affum* (C-47/15, EU:C:2016:408, 69. punkts).

51. Šengenas Robežu kodeksa III sadaļā ir reglamentētas iekšējās robežas. Vispārējais noteikums, kas ir šā kodeksa pastāvēšanas iemesls un galvenā tā norma, ir formulēts III sadaļā 22. pantā: iekšējās robežas var šķērsot jebkurā vietā, un personām²³ nepiemēro robežkontroli. Papildus jautājumam par iekšējo robežu kontroles neesamību Šengenas Robežu kodeksa III sadaļā (I nodaļa – 22.–24. pants) ir aplūkota robežkontroles pagaidu atjaunošana pie iekšējām robežām (II nodaļa – 25.–35. pants).

52. Tieši šajā kontekstā Šengenas Robežu kodeksa 32. pantā ir noteikts, ka, atjaunojot robežkontroli pie iekšējām robežām, *mutatis mutandis* piemēro attiecīgos II sadaļas noteikumus. Tātad šajā tiesību normā ir skaidra atsauce uz citām Šengenas Robežu kodeksa normām. Direktīva 2008/115 tajā vispār nav minēta.

53. No Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta formulējuma ir skaidrs – šajā normā ir runa par *ārējo* robežu.

54. Šo formulējumu, manuprāt, apstiprina šīs tiesību normas priekšmets un mērķis. Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētais izņēmums ir pakļauts arī minētās direktīvas 1. pantā paredzētajam vispārējam tās mērķim – noteikt kopējus standartus un procedūras, kas dalībvalstīs ir jāpiemēro attiecībā uz nelikumīgi uzturošos trešo valstu valstspiederīgo *atgriešanu*²⁴. Tādējādi, ja dalībvalstis var nolemt nepiemērot Direktīvu 2008/115, tas ir tādēļ, lai (vēl) efektīvāk atgrieztu trešo valstu valstspiederīgos.

55. Ja dalībvalstis izmanto šo Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto iespēju²⁵ nepiemērot šo direktīvu trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas kādas dalībvalsts teritorijā, tas ir tāpēc, ka trešās valsts valstspiederīgo ir daudz vieglāk izraidīt no ārējās robežas.

56. Proti, kā to norāda iesniedzējtiesa un kā Tiesa jau to ir konstatējusi²⁶, Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā dalībvalstīm ir ļauts turpināt piemērot savām ārējām robežām valsts tiesībās paredzētās vienkāršotas atgriešanas procedūras, neizejot visus minētajā direktīvā paredzēto procedūru posmus, lai varētu pēc iespējas ātrāk izraidīt trešo valstu valstspiederīgos, kas notverti šo robežu šķērsošanas brīdī.

57. Tomēr tāda trešās valsts valstspiederīgā situācija, kurš jau atrodas Šengenas zonā, skaidri atšķiras no situācijas, kas paredzēta Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā.

58. Turklāt dalībvalstis neaizsargā vienas un tās pašas tiesiskās intereses uz ārējām robežām un iekšējām robežām.

59. Dalībvalsts, kas saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksu ir atbildīga par Šengenas zonas ārējās robežas uzraudzību, rīkojas visu šīs zonas dalībvalstu interesēs. Turpretī dalībvalsts, kas nolemj atjaunot robežkontroli pie iekšējām robežām, to dara savās interesēs.

23 “Neatkarīgi no viņu valstspiederības”, kā tas ar neapstrīdamu loģiku ir precizēts tajā pašā tiesību normā. Proti, robežu šķērsošana bez jebkādas kontroles ir iespējama tikai tad, ja tas attiecas uz visiem. Robežkontroles atcelšana pie iekšējām robežām, ko paredzēts īstenot šajā tiesību normā, noteikti attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem kontroles neveikšanas rakstura dēļ. Šajā ziņā skat. Hoppe, M., no Lenz C. O. un Borchardt K.-D. (izd.), *EU-Verträge Kommentar*, Bundeanzeiger Verlag, 6. izd., Ķelne, 2013., *AEUV* 77. panta 5. punkts, un Müller-Graff, P.-Chr., Pechstein M., Nowak C., Häde U. (izd.), *Frankfurter Kommentar zu EUV, GRC und AEUV, Band II*, Mohr Siebeck, Tübingene, 2017, *AEUV* 77. panta 1. punkts.

24 Saskaņā ar pamattiesībām, kā arī starptautiskajām tiesībām, tostarp saistībām bēgļu aizsardzības un cilvēktiesību jomā.

25 Tiesa, protams, runā par “izņēmumu” (skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Affum*, C-47/15, EU:C:2016:408, 73. punkts), kas, manuprāt, nozīmē, ka aplūkojamā tiesību norma ir jāinterpretē šauri. Šajā ziņā skat. arī Peers, S., *EU Justice and Home Affairs Law (Volume I: EU Justice and Home Affairs Law)*, 4. izd., OUP, Oksforda, 2016, 504. lpp.

26 Skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Affum* (C-47/15, EU:C:2016:408, 74. punkts).

60. Līdz ar to es iesaku Tiesai uz pirmo un otro jautājumu atbildēt, ka Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts un Šengenas Robežu kodeksa 32. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts iestādes nevar pieņemt lēmumu nepiemērot Direktīvu 2008/115 tāda trešās valsts valstspiederīgā situācijai, kas ir aizturēts vai notverts, viņam nelikumīgi šķērsojot tādu iekšējo robežu, pie kuras saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 25. pantu ir tikusi atjaunota robežkontrole.

Trešais jautājums

61. Uzdotot trešo prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai gadījumā, ja uz otro jautājumu atbilde būtu apstiprinoša, Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta un 4. panta 4. punkta noteikumiem ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, tāds kā *Ceseda* L. 621-2. pants, kurā ir paredzēts brīvības atņemšanas sods trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir nelikumīgi ieceļojis valsts teritorijā un attiecībā uz kuru šajā direktīvā noteiktā atgriešanas procedūra vēl nav tikusi pabeigta.

62. Ņemot vērā manu atbildi uz pirmo un otro jautājumu, šis jautājums ir hipotētisks. Tādēļ es to aplūkošu tikai gadījumam, ja Tiesa nepiekrīstu manam viedoklim par atbildi, kas sniedzama uz pirmajiem diviem iesniedzējtiesas jautājumiem.

63. Vispirms ir jāuzsver, ka principā tādā iespējamā situācijā, kāda izklāstīta šajā jautājumā, saskaņā ar Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunktu šī direktīva *nav piemērojama* trešās valsts valstspiederīgajam. Tajā pašā laikā saskaņā ar Direktīvas 2008/115 4. panta 4. punktu dalībvalstīm tomēr ir jānodrošina, ka to attieksme un aizsardzība attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem nav mazāk labvēlīga par tostarp 16. un 17. pantā (turēšanas apsardzībā apstākļi) noteikto²⁷.

64. Kā Tiesa norādījusi spriedumā *Affum*, Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta mērķis, kā izriet no šīs direktīvas rašanās vēstures, ir ļaut dalībvalstīm turpināt piemērot savām ārējām robežām valsts tiesībās noteiktās vienkāršotas atgriešanas procedūras, neizejot visus minētajā direktīvā paredzēto procedūru posmus, lai varētu pēc iespējas ātrāk izraidīt trešo valstu valstspiederīgos, kas notverti šo robežu šķērsošanas brīdī²⁸. Tas turklāt izskaidro Direktīvas 2008/115 4. panta 4. punkta pastāvēšanas iemeslu, kurā, pēc Tiesas domām, “detalizēti ir reglamentēta iespējas, kas dalībvalstīm paredzēta tās 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā, izmantošana”²⁹ un ar kuru “šajā kontekstā [..] ir paredzēts nodrošināt, lai vienkāršotajās valsts procedūrās tiktu ievērotas minimālās garantijas, kas paredzētas Direktīvā 2008/115”³⁰.

65. No šā vērtējuma, manuprāt, izriet, ka, pēc Savienības likumdevēja domām, tas, ka dalībvalsts izmanto Direktīvas 2008/15 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto *iespēju*, loģiski nozīmē, ka dalībvalsts izmanto valsts tiesībās paredzēto vienkāršotu atgriešanas procedūru.

66. Tādēļ rodas vēlme attiecināt judikatūru, kas izriet no sprieduma *Affum*, uz situāciju, kas minēta Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā, un uzskatīt, ka nav iespējams apcietināt trešās valsts valstspiederīgo.

27 Kā arī 8. panta 4. un 5. punktā (kopīgu noteikumu izmantošanas ierobežojumi), 9. panta 2. punkta a) apakšpunktā (izraidišanas atlikšana), 14. panta 1. punkta b) un d) apakšpunktā (neatliekamā medicīniskā aprūpe un mazāk aizsargātu personu īpašo vajadzību ievērošana) noteikto.

28 Skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Affum* (C-47/15, EU:C:2016:408, 74. punkts).

29 Skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Affum* (C-47/15, EU:C:2016:408, 74. punkts).

30 Turpat.

67. Tomēr es nedomāju, ka šādu interpretāciju varētu atbalstīt, jo tā pārsniedz Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta formulējumu, tam pievienojot papildu nosacījumu. Proti, Tiesas judikatūra attiecībā uz brīvības atņemšanu trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas valstī³¹, galvenokārt ievērojot apsvērumus par Direktīvas 2008/115³², it īpaši tās 6. panta 1. punkta³³ un 8. panta 1. punkta³⁴, lietderīgo iedarbību, atsaucas tieši uz šīs direktīvas piemērošanas jomu. Tomēr, ja kāda dalībvalsts piemēro Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta a) apakšpunktu, tad šī direktīva vairs nereglamentē [trešās valsts] valstspiederīgā situāciju, un līdz ar to vairs nevar atsaukties uz apsvērumiem par tās lietderīgo iedarbību.

68. Līdz ar to, pat ja var pamatoti apšaubīt, vai aizturēšana varētu sekmēt ātrāku attiecīgās personas izraidīšanu, šāds jautājums nerodas, jo uz to neattiecas Direktīvas 2008/115 piemērošanas joma.

69. Tādēļ uz (hipotētisko) trešo jautājumu es atbildētu, ka Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punktu a) apakšpunktam un 4. panta 4. punktam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā *Ceseda* L. 621-2. pants, kurā ir paredzēts brīvības atņemšanas sods trešās valsts valstspiederīgajam, kas ir nelikumīgi ieceļojis valsts teritorijā un attiecībā uz kuru šajā direktīvā noteiktā atgriešanas procedūra vēl nav tikusi pabeigta.

Secinājumi

70. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Cour de cassation* (Francija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss), 32. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts iestādes nevar pieņemt lēmumu nepiemērot Direktīvu 2008/115 tāda trešās valsts valstspiederīgā situācijai, kas ir aizturēts vai notverts, viņam nelikumīgi šķērsojot tādu iekšējo robežu, pie kuras saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 25. pantu ir tikusi atjaunota robežkontrole.

31 Ieskatam Tiesas judikatūrā skat. manus secinājumus lietā *Affum* (C-47/15, EU:C:2016:68, 48.–56. punkts).

32 Skat. it īpaši spriedumu *Achughbabian* (C-329/11, EU:C:2011:807, 33. punkts). Skat. arī manus secinājumus lietā *Celaj* (C-290/14, EU:C:2015:285, 60. punkts). Skat. arī Bartolini, S., Bombois, Th., "Immigration Detention before the CJEU: The Interrelationship between the Returns Directive and the Recast Reception Conditions Directive and their Impact on the Rights of Third Country Nationals", *European Human Rights Law Review*, 2016., 518.–529. lpp., it īpaši 523. lpp.

33 Paredzot, ka, neskarot dažus izņēmumus, dalībvalstis pieņem atgriešanas lēmumu par ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā.

34 Nosakot, ka dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu atgriešanas lēmumu (ja saskaņā ar Direktīvas 2008/115 7. panta 4. punktu nav noteikts laika posms brīvprātīgai izceļošanai vai ja atgriešanās pienākums nav izpildīts laika posmā, kas saskaņā ar minētās direktīvas 7. pantu noteikts brīvprātīgai izceļošanai).